

החלטת ועדת האתיקה
בקובלנות על התבטאויות נגד עובדי ציבור ופקידים
מיום כ"ז בסיון התשפ"ה, 23 ביוני 2025

1. החלטה זו עוסקת בכמה קובלנות שהוגשו כנגד חברי כנסת בקשר להתבטאויות של חברי הכנסת כלפי עובדי ציבור.
2. לאורך השנים הבחינו ועדות האתיקה בין התבטאויות פוליטיות, מדיניות ואידיאולוגיות מותרות, קשות ומקוממות ככל שיהיו, ובין התבטאויות אסורות שהן ניבול פה, האשמת שווא, השמצה אישית, הכפשה או ביזוי של יחידים או קבוצות, או כאלה הכוללות קללות או שפה נמוכה במיוחד. התבטאויות אלה נחשבו להפרה של כללי האתיקה.
3. כמו כן, ועדת האתיקה רואה חומרה מיוחדת בהתבטאויות אסורות שיש בהן דבר הסתה נגד עובד ציבור או התבטאויות המופנות כלפי עובד ציבור, אשר אינו יכול להשיב לחבר הכנסת.
4. לפיכך, הוועדה קוראת לחברי הכנסת לשים לב להתבטאויותיהם כלפי עובדי הציבור, בפרט שעה שהם ממלאים את חובתם כלפי הכנסת ומתייצבים בדיוניה. ועדת האתיקה אינה יכולה להשלים עם התנהגות פוגענית כלפיהם, והיא סבורה כי היא מובילה לפגיעה בכבוד הכנסת, באמון הציבור בכנסת ובתדמיתה הציבורית.

א. קובלנה נגד חבר הכנסת ניסים ואטורי בגין התבטאות כלפי היועצת המשפטית לכנסת:
הקובל: חבר הכנסת ואליד אלהואשלה

הקובלנה: ביום 7.5.23, בעת שחבר הכנסת ואטורי ישב בראש ישיבת הכנסת, עלתה היועצת המשפטית לכנסת לדוכן על מנת להפנות את תשומת ליבו לענין מסוים, כחלק ממילוי תפקידה. בתגובה לכך הוא אמר לה: "סליחה, אני מבקש לרדת. סליחה, תרדי למטה. את לא מתערבת לי. לא, לא, לא מקובל. סליחה, רגע, תרדי. שנייה. מה היא עולה לפה וצועקת עליי, סליחה". לאחר מכן, בהמשך הישיבה, התנצל חבר הכנסת ואטורי ואמר: "תרשה לי רק רגע, שנייה. אני יודע, קודם התעצבנתי קצת, אז אני רואה לנכון להתנצל בפני היועצת המשפטית. פשוט נבהלתי, ראיתי אותה פתאום פה, זה מבהיל לראות אותה כאן".

היועצת המשפטית לכנסת מסרה לוועדת האתיקה כי חבר הכנסת ואטורי התנצל בפניה על תקרית זו ויושרו ההדורים ביניהם.

החלטת הוועדה

הוועדה רואה לנכון לגבות את היועצת המשפטית לכנסת ואת עובדיה. שיח עם חברי הכנסת והנחיותם הם חלק אינטגרלי מתפקידם של היועצת המשפטית לכנסת ושל צוותה, ויש לכבדם במילוי תפקידם גם כשעמדתם אינה עולה בקנה אחד עם רצון חבר הכנסת. כמו כן, הוועדה זוקפת לזכותו של חבר הכנסת ואטורי את התנצלותו לפני היועצת המשפטית לכנסת ואת הצעדים שנקט ליישור ההדורים

עימה, ביוזמתו ובסמוך למועד האירוע. משכך, היא מסתפקת בהפניית תשומת ליבו לעניין ובהנחת ההחלטה על שולחן הכנסת.

ב. קובלנה נגד חבר הכנסת צביקה פוגל בגין התבטאות כלפי היועצת המשפטית לממשלה:
הקובלות: חברת הכנסת מירב בן ארי וחברת הכנסת נעמה לזימי

הקובלנה: בריאיון מיום 3.12.24 אמר חבר הכנסת צביקה פוגל: "אנחנו בתהליך כל כך מסוכן, שאני לא יודע איפה הוא הולך להיגמר. אבל אני יודע איך אפשר להפסיק אותו – הדרך להפסיק אותו היא אחת: לשחרר את גלי בהרב-מיארה מתפקידה. במשימה שלה כיועצת משפטית לממשלה, היא בוגדת במדינת ישראל. לא שום דבר אחר. בוגדת במדינת ישראל".

תגובת חבר הכנסת צביקה פוגל: מדובר בקובלנה קנטרנית, שאין בין הנטען בה לבין המציאות דבר וחצי דבר. זאת ועוד, חברת הכנסת לזימי אמרה בתקשורת כי בכוונתה להגיש תלונה.

החלטת הוועדה

לאורך השנים ועדת האתיקה ראתה בשימוש במילה "בוגד" הפרה של כללי האתיקה, שכן יש בה משום הסתה והכפשה. הוועדה רואה בהתבטאות זו הפרה של כללי האתיקה. לפיכך, היא מחליטה מכוח סמכותה לפי סעיף 13ד(1) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א – 1951, להטיל על חבר הכנסת פוגל סנקציה של הערה.

ג. קובלנות נגד חבר הכנסת שמחה רוטמן בגין התבטאות כלפי נציגת הנהלת בתי המשפט:
הקובלות: חברת הכנסת אפרת רייטן ואזרחית

הקובלנות: במהלך דיון בוועדת החוקה, חוק ומשפט ביום 20.9.23 התפתח עימות בין חבר הכנסת רוטמן לנציגת הנהלת בתי המשפט. העימות התפתח לאחר שנציגת הנהלת בתי המשפט אמרה כי הטענות שהועלו בדיון מעוררות חשש שהמניעים להן אינם ענייניים והמטרה היא להוביל לפגיעה באמון הציבור בבתי המשפט; בתגובה לכך ביקש חבר הכנסת רוטמן כי היא תחזור בה מההאשמות או לחלופין תתנצל על דבריה, ולאחר שהמשתתפת בדיון סירבה לעשות כן, חבר הכנסת רוטמן כיבה את המיקרופון שלה ואמר: "מי שעלב פה ומי שאמר משהו שלא מתפקידו לומר, ואף עובד מדינה לא יגיד דבר כזה בוועדה על חברי כנסת, זה לא זכותך לעשות זאת, זה לא תפקידך לעשות זאת, ואם את לא מתכננת לחזור כך מדברייך, לצערי תיתם זכות הדיבור שלך. אם את לא חוזרת כך מהדבר הזה – וגם אני אבקש, וזה אני אומר לך, אני אבקש להגיש תלונה אתית על התנהלותך, כי עובד מדינה לא מותח ביקורת על מניעיהם של חברי כנסת אצלי בחדר הוועדה, ובאף בוועדה בכנסת".

תגובת חבר הכנסת רוטמן: "במקרה הנדון, נציגת הנהלת בתי המשפט התייחסה לבקשה לכינוס הוועדה שהוגשה על ידי שלישי מחברי הוועדה, וטענה שמניעיהם אינם ענייניים ומטרתם לפגוע באמון הציבור בבית המשפט. איני סבור שאני אמור לאפשר השתלחות שכזו בחברי כנסת על ידי עובד מדינה בניגוד לכללים לפיהם אסור על עובד באיזו דרגה שהיא לבקר, בצורה מעליבה או פוגעת, את הכנסת וועדותיה, בהתאם לכללי התקשי"ר 42.536, אשר על כן דרשתי שתחזור בה מאמירה זו. ברוב המוחלט של הסיטואציות הדומות בעבר, מי שנדרש ממנו לעשות כן, התנצל או הבהיר שלא היה בכוונתו לפגוע בחברי הכנסת והמשיך בדבריו".

החלטת הוועדה

ליושב ראש ועדה בכנסת מסורים סמכות ושיקול דעת רחב באשר לסדרי הדיון וניהול ישיבות הוועדה, ולפיכך לאורך השנים ועדת האתיקה הפעילה את סמכותה כלפי יושב ראש ועדה רק במקרים חריגים המצדיקים זאת. ועדת האתיקה צפתה בתיעוד האירוע והיא סבורה כי חבר הכנסת רוטמן לא הפר את כללי האתיקה במקרה זה.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.